

SZERKESZTŐSÉG
ES KIADÓHIVATAL:
ORADEA
Piata M. Viteazul
(Nagypiac tér) 11/a
TELEFON: 670.
Megjelenik
minden pénteken.

NÉPÜNK

Előfizetési árak:
BELFÖLDÖN
1 évre . . . 160 L.
1/2 " . . . 80 "
1/4 " . . . 40 "
KÜLFÖLDÖN
1 évre
Magyarország P 10.
Slovensko . . . Ck 60.
Austria . . . S. 15.
Jugoslávia . . . D. 100.

ZSIDÓ HETILAP

Zsidó kötelesség

A mai városi tanácsválasztásoknál nekünk zsidóknak biznyságot kell szolgáltatnunk politikai érettségünkről. Ez pedig nekünk váradi zsidóságnak nem lehet más, mint egységes, tömött sorokban felvonulni azon liszta mellett, melyen a szövetség pártokkal, az igazi speciális zsidó érdekeket képviselő zsidó tanácsjelöltjeink is helyet foglalnak.

A liszta lezárása előtt lehettek személyi diszharmóniák, kritikák, viták és küzdelmek, melyek nálunk váradi zsidóknál sajnálatos szenvedélyeket is robbantottak ki, s amelyek természetesen az egyetemes zsidóság ügyének semmiképp sem tesznek szolgálatot. A kritikáknak is van jogos alapja. Hiszen nekünk zsidóknak, jutott a legkevesebb hely a városi tanácsba, míg ezzel szemben, eltekintve, hogy a váradi zsidóság a szavazatok egy harmadát adja, másrészt mi rendelkezünk a legtöbb intellektuálisan képzett és közéleti szerepre alkalmas jelölt felett.

Tisztában vagyunk azzal is, hogy a váradi zsidóságban ép úgy lehetnek, mint ahogy vannak a magyarságban és románságban is sértett hiúságok és talán jogos megbántódások, hiszen a váradi zsidóság sokkal, de sokkal több alkalmas tanácsjelöltet adhat, mint ahány hely az egész tanácslistán rendelkezésre áll. Lehet talán arról is beszélni, hogy egyik liszta sem tartalmazza ideális értelemben véve a legalkalmasabb személyeket, *de itt végeredményben nem személyekről van szó, hanem az elvről, melyet a liszta reprezentál.*

Egyszer azonban ezen vitának le kell zárulni! A zsidóság egységes sorait destráló minden törekvésnek pedig el kell némulnia! Nagyvárad zsidóságának egységesen és impozánsan kell megnyilatkoznia azon zsidó férfiak mellett, kiket az arra illetékes szervezetek bizalma delegált a városi tanácsba, hogy ott a váradi zsidóság egyetemes érdekeit képviseljék. Ők kötelesek és fognak is küzdeni e város zsidó lakossága minden rétegének és minden foglalkozási ágainak érdekeiért és az ő feladatuk lesz az, hogy Nagyvárad közigazgatásában és gazdálkodásában biztosítsák számára az igazságos és egyenlő elbánás elvét.

Zsidó választó testvéreinken mulik tehát, akarják-e, hogy szószólói ott legyenek azon fórumon, hol vitális érdekeik fölött döntenek, hol a mindennapi lét gondterhes problémáit kell megoldani és ahol oly gyakran forognak kockán zsidó existenciák, zsidó jövők és egyetemes zsidó érdekek. A zsidó választókon mulik ez, mert minden egyes szavazat döntő súllyal eshet latba, hogy mandátumhoz jutnak-e a zsidó jelöltek, vagy sem. Félre tehát a kicsinyes személyi momentumokkal, mert a zsidóság és ennek a városnak nagy és egyetemes érdekeiről van most szó.

Azok a zsidó jelöltek, kik a szövetség pártok listáján szerepelnek, bizonyára kellő hozzáértéssel és kellő lelkesedéssel fogják

Dr. Lazar Aurél felhívása a zsidó választókhöz

Zsidó Választó Polgárok!

Közeledik március 14! A történelemben március hónapjának nagy szerepe volt! A szabadság, az emberi jogok küzdelmének hónapja.

A választói jog, az általános egyenlői titkos szavazati jog, az emberiség legfőbb, legértékesebb java. Évszázados küzdelem folyt ezen jogért. Ezzel visszaélni a legnagyobb bűn!

Március 14-én minden egyes polgár és munkásnak le kell szavaznia. Természetesen az 1-es számú listára! Ezzel tartozunk az általános szavazati jog mártirjai emlékének, s ezen város boldog és nyugodt fejlődésének!

Dr. Lazar Aurél

megvédeni úgy a zsidó kereskedők és intellektuellek érdekeit és megfelelő súllyal tudnak majd fellépni akkor, ha a zsidóság becsületéről és biztonságáról lesz szó. Ami most mindennél fontosabb annak biztosítása, hogy ezek a jelöltek valóban oda is jussanak kijelölt posztjukra, hogy alkalmuk legyen kötelességüket teljesíteni. Egységesen és fegyelmezetten kell tehát nekünk Nagyvárad zsidóságának ezen sorsdöntő aktusnál a szövetség pártok 1. számú listájára, melynek élén Dr. Lazar Aurél áll, leszavazni.

Minden zsidó testvérünk önmaga, csa-

ládja és városunk jövője érdekében köteles az urnához vonulni, hogy leszavazzon. Hiszen minden hiányzó zsidó szavazat erősíti azon *rendbontó elemek esélyeit*, kik a mi zsidóságunk megsemmisítésére törnek. Zsidó kereskedők! Iparosok! Gyárosok! Nők és Férfiak! Ezen választásnál dől el úgy Nagyvárad városának sorsa, mint elsősorban a Ti sorsotok. Mentsetek meg a várost és önmagatokat a további pusztulástól és leromlástól. Szükség van minden szavazatra! Szavazatok a Ti érdeketeket védő 1. számú listára!

Kiss Arnold dr. főrabbi a zsidó kitérések okairól

A MINOSZ előadás — sorozatának keretében legutóbb dr. Kiss Arnold, a budaiak országos hírvő főrabbi tartott előadást a kitérések problémájáról. Az értékes előadó és az érdekes előadás hatalmas közönséget vonzott a pesti hírköztség tanácstermébe.

— A kitéréseknek hátterében nem gazdasági okok húzódnak meg, nem is az antiszemitizmus az ok: hanem mélyenfekvő belső motívumok azok, amelyek ezt az ártalmas jelenséget megmagyarázzák. Ezek az okok csak könnyű munkát végeznek ott, ahol a belső rothadás után meggyengült zsidóság ellenállóképességét elvesztette. Az a zsidóság jut erre a sorsra, amely a zsidó gondolatról és a zsidó eszméről eltávolodott és amelynek lelkében annyira balhít burjánzott fel. Ennek káros következménye azután a sok kitérés, amelyek ott mutatkoznak, ahol az egyént a zsidósághoz már semmi vallási, lelki, tradícionális kapcsolat nem fűzi. Később a leválásnak lehetnek sporadikusan egyéni feltételei, de az ok mindig az, hogy a zsidóságból kisorvad maga a zsidó gondolat és így nincs mi a felekezethez, nincs mi a fajtájához kösse.

A kitűnő előadó Méhely professzor elméletével foglalkozik ezután, majd rátér arra a magyar zsidó hitéletben olyan gyakran tapasztalt anomáliára, hogy olyan zsidóknak, kiknek egyedüli érde-

mük az, hogy csak épen még nem tértek ki, valóssággal ünnepelnek. Amikor azután a misebérechok után az így ünnepelt, akinek különben semmi belső kapcsolata a zsidósággal nincs, kitér — akkor teljes ferdeségében ütözködik ki ez a tünet. Vannak zsidó intézmények, melyek falán márványtáblán aranybetűkkel vésvé szerepelnek a kitért családok nevei. Annyi minden történik az ilyen hangzatos hűhók jegyében a kitérendők körül, hogy legfőbb ideje volna, ha a magyar zsidóságnak ez a része megtanulná a kitért zsidót legalább annyira gyűlölni, mint amennyire — mondjuk — a cionistákat gyűlöli.

Dr. Kis főrabbi ezután rátért arra, miképpen lehetne és kell a kitérés ellen küzdeni:

— A kitérés elleni belső küzdelemnek alapfeltétele a teljes őszinteség és igazságosság. Ez az alap, amelyre azután mindent felépíthetünk, így elsősorban a zsidó nevelést, amelynek pozitívnek kell lenni. Nem elégedhetünk meg azzal, hogy nem járjuk el a zsidó gondolat utját, hanem a zsidó kultúra feltámadó, újjáéledő szellemében kell saját magának megújulnia.

A nagyszerű előadást a MINOSZ-elnökszónya dr. Baracs Marcellné köszönte meg. A közönség meleg szeretettel ünnepelte a kitűnő költőpapot.

A hithű zsidóság a szövetség pártok zsidó jelöltjei mellett

Vasárnap este a Lloyd kávéház nagytermében tartotta meg a város zsidó választó polgársága tanácsválasztó propoganda nagygyűlését. A gyűlésen, melyen párt és felfogás különbség nélkül jelent meg városunk orthodox zsidósága, demonstratív erővel mutatkozott meg a hithű zsidóság ereje és számbeli fölénye. Az ott megjelent különböző nem zsidó pártok vezetői láthatták, hogy az orthodox zsidóság egy olyan egységes és komoly faktor, mellyel városi politikában számolni kell. Tapasztalhatták továbbá azt, hogy az orthodox zsidóság mint produktív kereskedő és iparos elem, a társadalmi rend megvédésében komoly tényező, akikre a város urainak támaszkodni lehet és kell is. Kifejezést is adott ennek a gyűlés vezérszónoka Dr. Lazar Aurél polgármester is, aki a vallásos zsidósággal szemben elfoglalt álláspontját ragyogó és markáns szavakkal

szögezte le, amidőn megállapította, hogy egyedül a hithű és vallásos tömegek azok, akikkel úgy az állam életében, mint a szűkebb értelemben vett városi politikában nyugodtan és eredményesen kormányozni lehet.

A gyűlés, melyről alábbi tudósításunkban számolunk be szeretettel vette körül jelöltjeit és aki a gyűlésen résztvett azzal az érzéssel távozhatott el, hogy az egyesült pártok listájának sikere biztosítva van és a nem zsidó pártok vezetői tudomásul vehették, hogy a választásoknál az orthodox érzelmi zsidóságban hatalmas támogatást és segítő társakat kaptak. Kötelessége is ez a támogatás a hithű zsidóságnak, hiszen jelöltjei a listán szerepelnek.

Zsufolt teremben és éljenzések között nyitotta meg Dr. Váradi Ödön a zsidó választó polgárok választási gyűlését és a jelen voltak ovációjával

üdvözlő elsősorban Dr. Lazar Aurél polgármestert, mint a legdemokratikusabb román párt egyik nagy vezetőjét és mint városunk első polgárát. Örömet fejez ki akkor, midőn látja, hogy a régi fegyverbarátság, mely az öntudatos zsidóság és a román nemzeti parasztpárt között fennállott nem lazult meg és reményét fejez ki, hogy a további együttműködés megfogja erősíteni a kapcsolatokat, mert a román nemzeti parasztpárt állani és teljesíteni fogja azokat a szép ígéreket, melyeket kormányra jutásakor a zsidóságnak tett.

Nagy az öröme akkor, midőn látja, hogy elsősorban van alkalma a magyar párt illusztris képviselőit egy közös tudományos gyűlésen üdvözölni és boldogan veszi tudomásul, hogy ez a két nagy kisebbségi párt végre megtalálta azt a közös platformot, melynek alapján a kisebbség és a város érdekeit ezentul közösen védhetik meg. Köszönti a konstruktív és nem felforgató szociáldemokrata párt munkásságát és nyugodtan állíthatja, hogy ez a lista, melyen harmonikusan működik együtt városunk minden árnyalata és társadalmi rétege, képes lesz városunk egyre súlyosabb problémáit sikerrel megoldani. (Taps)

Felhívja dr. Lázár Aurel városi polgármestert, hogy a szövetkezett pártok nevében a zsidó választó polgárok gyűlésén szólaljon fel.

Feszült figyelem közepette emelkedett szólásra Dr. Lázár Aurel városi polgármester. Mint a szónak és retorikának nagy mestere szinte elbűvölte a hallgatóságot logikusan felépített gyönyörű és mégis minden frázistól mentes szónoklatával. Majdnem egy óráig tartó beszédjében részletesen vázolta a román nemzeti parasztpárt városi programját és reámutatott azokra a reményekre és várakozásokra, melyeket a hírhű zsidósággal szemben táplál a város jövőndő politikájával kapcsolatban. Biztosítja a zsidóságot, hogy minden jogos kívánságot ezentul is figyelembe fog venni és legfőképpen számolni fog minden politikai megmozdulásnál az egyházi tényezők kívánságaival is. A szavazás ténye egy lelkiaktus, éppen ezért tudja, hogy a zsidóság a szívére és a lelkére fog hallgatni akkor, midőn a szavazásnál azt a listát fogja támogatni, amely a tradíció és a rend, a törvényesség és a szeretet listája. Intézkedett, hogy a zsidó vallású szavazókat pénteken először engedjék lezavazni, nehogy a korán bekövetkezendő szombat miatt akadályozva legyenek (szünni nem akaró taps és ováció).

Dr. Fehér Márton a magyar párt részéről szólal fel és a polgárság gerincességére apellálva, felhívja az újonnan megválasztandó városi tanácsot a korrupció kiirtására.

Általános tetszés és taps közepette lépett a pódiumra Dr. Markovits Ignácz és több mind háromnegyed óráig tartó programbeszédet tartott, melyben kimerítően foglalkozott azokkal a problémákkal és feladatokkal, melyek az újonnan megválasztandó városi tanács által megoldásra várnak. Nagyszerű beszédét alábbiakban adjuk:

Amikor Önök előtt a választások előtt program beszédet adok, fejtegetéseim kiinduló pontjával a város jövedelmei szolgáljanak. A bevételek egyik legnagyobb tétele az az összeg, amit a kincstár a pénzügyigazgatóság révén a befolyt állami egyenes adókból való részesedés címén utal át a városi pénztárba. A törvény szerint a ház és a jövedelmi adók egy bizonyos hányada a várost illeti. Viszont nem részesedik a város a tisztviselői fizetések utáni adókból és ugyancsak nem részesedik a globális adókból sem. Már ebből a tényből megállapítható, hogy a város terheinek viseléséhez kizárólag a háztulajdonosok, a kereskedők és iparosok és a szabadfoglalkozású latainerek (orvosok, ügyvédek stb.) járulnak hozzá, míg azok, akik a fix fizetés utáni adót, vagy a részvények után járó adót fizetik az állam kasszába, ezen az uton nem veszik ki részüket a városi közterhek viseléséből. Egy másik nagy jövedelmi forrása a városnak a taxa. Taxa van 2-féle, az egyik csoport minden közvetlen ellenszolgáltatás nélkül szedi a város, ilyen az érték taxa, az üzlethelyiségek és műhelyek bérjövédelmé utáni taxa stb. A másik csoport olyan taxákból áll, melyekért a város közvetlen ellenszolgáltatást nyújt. Ilyenek a vásártéri mérlegek díjai, a közterületeken felállított sátrak stb. bérei és mások. Nyilvánvaló, hogy ezeknek a taxáknak a legnagyobb részét, ugyancsak a kereskedők és iparosok fizetik meg.

A közüzemek bevételeiből mutatkozó tiszta nyereség ugyancsak lényeges részét képezik a város bevételeinek. A vízüzem és a villamosmű fogyasztóinak legnagyobb része pedig ugyancsak a kereskedők és iparosok köréből rekrutálódik.

Már az eddig elmondottakból világosan kitűnik, hogy a város háztartásának tulajdonképeni teherviselői elsősorban a kereskedők, az iparosok, a háztulajdonosok és a szabad foglalkozású latainerek. Ennél a megállapításnál kapcsolódik be a kérdés a zsidóság problémáinak körébe, mert minden különösebb statisztika nélkül is megállapítható tényként, hogy a zsidóság legnagyobb része éppen a fent említett foglalkozásokon és pályákon helyezkedett el. A kérdés amelyről az eddigiekben és az ezutánakban beszéltem és beszélni fogok, egy nagyon száraz téma annak dacára, hogy ezek véres verejtékének eredménye az az összeg, amely ily módon a város pénztárba folyik.

Hogy a teher elosztása mennyire egyenetlen, számokkal is igazolhatom. Egy pillantás a pénzügyi osztály könyvébe, arról győz meg, hogy míg azok, akik nem a fenti pályákon működnek, 20-40-60 Leikkal uszáik meg kötelezettségeiket a várossal szemben, addig iparosok és kereskedők bérleték taxa, cégtábla adó taxa, ad valoare cimen súlyos ezreket és tizezreket fizetnek. Kirívó példákat is tudok felsorolni. A dús gazdag bankigazgató tőke kamat és globális adóban az államnak fizeti meg adóját, a városnak pedig 270 Leit fizet évente apró taxák címén, viszont a mellette lakó cipész iparos 5.400 Leit fizet le évenként. És sok száz ilyen példa van, a helyzet nyilvánvalóan hasonlít ahhoz, mint amikor az eke elé egy erős lovat és egy gyenge gebét fognak össze. Az eredménye ennek a procedurának csak az lehet, hogy az erős állat inaszakadtáig dolgozva megroppan és mellette

Bünt követ el zsidósággal és önmagával szemben, ki a Dr. Lazar Aurél által vezetett 1-ső számú listára nem szavaz.

tönkremegy a gyöngye állat is. Igazságtalan és lehetetlen helyzet az, hogy a város kiadásainak nagy részét egy társadalmi osztály viselje különösen akkor, mikor annak helyzete az egész világon uralkodó gazdasági krízis és egyéb okok folytán — és ezt a helyzetet Önök kereskedők és iparosok nálam jobban ismerik, mert a bőrükön érzik — valósággal katasztrófálisnak mondható. Ezek a súlyos terhek nagy mértékben járulnak hozzá, hogy egzisztenciák mennek tönkre, gyárak és műhelyek leállanak, redőnyöket lehúznak. Az eredmény szegénység és munkanélküliség horribilis növekedése. És ennél a pontnál bizonyul be az, hogy az egyenlőlen teherviselésből a kevésbé megadózottak résznek sincsen haszna, mert egy olyan folyamat indul meg, mely az egész város leszegényedéséhez vezet. A futótűzhöz hasonlít ez a processzus: egy ház égése legalább két szomszédot veszélyeztet mindig.

Ez a probléma — a városi terhek viselésének arányos elosztása súlyos és nehéz probléma, tehát egyik legfontosabb feladata lesz az eljövendő városi tanácsnak.

Egy másik probléma, amely bennünket közelről érint, a városi közüzemek kérdése. Említettem már fentebb, hogy ezek bevételeinek igen nagy hányada éppen a kereskedők és iparosok hozzájárulásából telik ki.

Még egészen a közel multig a bolt helyiségek és műhelyek ugyanazon százalékos kulcs szerint fizették a víz és csatornázási díjakat, mint a magánlakások, annak dacára, hogy sem az üzletek, sem a műhelyek vizet nem, vagy alig fogyasztanak. Súlyos sérelme volt és sérelme ma is ez a tény a kereskedők és iparos társadalomnak. A jelenlegi Comisia Interimara volt az, amely ezen a bajon legalább részben segített azzal, hogy a kereskedők és iparosok vízdíját legalább 1 %-kal redukálta. Propozícióra Dr. Lazar Aurel elnök ur a legnagyobb megértéssel kezelte ezt a kérdést. Ő maga fejtette ki előttem, hogy a kereskedők és iparosok tulajdonképen csak annyival kötelesek hozzájárulni a víz és csatornázási üzem költségeihez, mint amennyiben hasznuk van abból a tényből, hogy az üzletük, vagy műhelyük előtt vízvezeték és csatorna húzódik el, amely tény bizonyos mértékben üzletük értékének emeléséhez hozzájárul. Következik ebből, hogy a kérdést véglegesen megoldottak nem tekintik Ő sem és keresni fogjuk a módját, hogy a terheknek ezen a részén is könnyítsünk.

Oradea kereskedelmének és iparjának fejlődése és ezzel kapcsolatosan összes lakóinak boldogulása szoros összefüggésben van a villamosmű prosperálásával és az olcsó áramdíjjal. A helyzet megérüléséhez tekintettel kell jenni a következőkre:

Oradea kereskedelme és ipara a multban — a háború előtt, arra volt alapítva, hogy a város gócpontja egyik oldalról az Alföld mezőgazdasági terményeinek, azokat Erdély részére közvetítette és részben a hatalmasul fejlett malom és szesziparába feldolgozta, a másik oldalról a hegyesvidék fő produktumát, a fát közvetítette az Alföld irányában. Ma a helyzet az, hogy a nagymalmok és szeszgyárak leállottak, mert a város elvesztette Hinterlandjának azt a részét, amely e két fontos iparágak nyers-termékeit produkálta. Ezzel együtt vesztette el Várad kereskedelmét azzal a gazdag fogyasztó közönséget, amit részére az Alföld lakossága jelentett. És elszegényedett a megmaradt hegyvidék lakossága, melynek nagy része az Alföldre járt mezőgazdasági munkára. A fakereskedelem siralmas állapotáról részletesen beszéltem sem kell.

Következik ebből, hogy Oradea csak akkor fog iparilag és kereskedelmileg új fejlődésnek indulni, ha az új viszonyokhoz alkalmazkodni fog és oly iparvállalatok alakulnak meg, melyek produktumai nem annyira a nyers anyagtól, mint inkább a kézimunka erőitől és az az olcsó energiától függenek. Erre az olcsó energiára szükség van annál is inkább, mert Oradea határváros és produktumait csak hosszú vasutvonalon, drága tarifa mellett viheti az ország belsejébe.

Az ilyen ipari átnyerelés csak akkor képzelhető el, ha olcsó villamos energia áll a rendelkezésre, a mi villamosműünk pedig ez idő szerint nincsen abban a helyzetben, hogy olcsó áramot produkálhasson. Ennek okai a következők: A villamosmű 25 év előtt épült gépei lehasználtak és a mai modern technikához képest elavultak, úgy, hogy jó hatásokkal már ezért sem dolgozhatnak. A mult nagy hibája, hogy a villamosmű nem kereskedelmi alapon lett vezetve és így tartalékalapról, vagy megújítási alapról gondoskodás nem történt. Az abszolút szükséges modernizálásokat milliós beruházások formájában a folyó bevételekből fedeztetnek, ami természetesen azt jelenti, hogy rövid terminusok alatt kell kifizetni ezeket a beruházásokat, amelyek a valóságban csak hosszú évek, vagy évtizedek alatt amortizálódnak. A kereskedelem és ipar szempontjából azonban a legsúlyosabb hiba a villamosmű tarifa politikája.

A helyzetet eléggé jellemzi az a tény, hogy a villamosmű által produkált évi 8.000.000 kilowatt áramból, csak a felét 4.000.000 kilowattot adunk el tarifális áron, kétmillió kilowattot önköltségi áron és a fennmaradó kétmillió kilowattot pedig minden ellenszolgáltatás nélkül szállítjuk.

Ki kell itt jelentenem, hogy ez az ingyen áram nem magán személyek részére megy, hanem a kórházak, iskolák és a közvilágítás céljaira használtatik. Ez azt jelenti, hogy ezt a kétmillió kwat áramot körülbelül 15 millió Lei értékben kizárólag az áram-

Minden le nem adott, vagy megsemmisített szavazat a Hamanokat erősíti.

fogyasztó közönség fizeti meg, olyan mértékben, mint amilyen mértékben az egyes személyek, üzlethelyiségek, műhelyek és gyárak az áramot fogyasztják. Tehát az a gyár, vagy az a műhely, mely ipari szükségleténél fogva sok áramot vesz igénybe, a közvilágítás terhére a legnagyobb mértékben viseli.

Ennek a kérdésnek a megoldása szintén sürgetős problémája kell legyen, az eljövendő tanácsnak.

Fejtegetéseim már eddig is hosszúra nyultak és olyan életbevágóan fontos problémákat, mint a külvárosi új parcellák városítása, közmunkák megindítása, munkanélküliség problémája, érinteni is alig tudok ez alkalommal.

Természetes dolog, hogy ilyen életbevágóan fontos feladatok megoldása mellett el kell törpülni minden kicsinyes személyi érdeknek, olyan kérdéssel van szó, melyek megoldásához teljes nyugalom és egységes akarat szükséges. Ez csak akkor lesz elérhető, ha a városi tanácsban a lakosság minden rétege a megfelelő arányszámban lesz képviselve. Bünt követ el mindenki önmaga és a város érdekei ellen, ha szavazati jogát nem gyakorolja és szavazatát nem arra a listára adja le, mely összetételénél fogva egyedül alkalmas ilyen kérdések megoldásához. A Dr. Lazar Aurel nevével kezdődő lista az egyetlen, amely biztositékot nyújt arra, hogy a városházán a fenti elvek szerint produktív munka og folyhatni. Minden szavazat, amely nem erre a listára adatik le, vagy amelyek bármi okból semmivé lesznek nyilvánítva, a kommunisták győzelmét fogja elősegíteni. Ezt pedig egyetlen öntudatos polgár sem engedheti meg, a maga jól felfogott érdekében.

Ha minden szavazó polgár és polgárnő ebben az értelemben fogja teljesíteni kötelességét az urnák előtt, egy szebb és jobb jövő kialakulásának lehetőségét segíti elő. (Taps.)

Leitner Zoltán a cionisták legmesszebbmenő támogatását igéri. Beszédében kifejti, hogy a szövetkezett Pártok, mint politikai képviselők köthettek kartell egymással.

Fehér Dezső főszerkesztő a váradi magyar sajtó nevében üdvözlő a hallgatóságot és felhívja az ortodox zsidóságot az egységes lista melletti állásfoglalásra. Apellál a zsidó egységre és figyelmeztetéstül a multból hoz példákat, amikor szintén az egység hiánya volt az, mely az antiszemita megmozdulásokkal szemben nem tudott kellően és erőteljesen fellépni. Ha a lista összeállításánál kapcsolatban vannak és lehetnek talán kifogások is, ezek azonban nem szabad, hogy megbontsák a zsidó egységet. A szavazásnál pedig a listán javítani vagy áthúzni nem szabad, mert az érvénytelen szavazat éppen úgy erősíti a szembenálló pártot, mintha reaszavazott volna.

Dr. Böszörményi szociáldemokrata temperamentumos beszéde után Freund Lajos képviselőtestületi tag, keresetlen szavakban mond köszönetet Dr. Lázár Aurélnak azokért az ígéretekért, melyeket a zsidó óhajokkal kapcsolatban a népgyűlésnek tett. A szónokok felvilágosításai után belátja, hogy ugy a város, mint a zsidóság jövője érdekében minden sérelmet félretéve, a szövetkezett pártok listájával kell valamennyinek szavazni. Felhívja az ortodox zsidóságot, hogy a szombat ünnepre való tekintettel már korán reggel adja le a szavazatát arra az első számú listára, melyen vezetők helyen Dr. Lazar Aurél neve áll. (Nagy tetszés és taps.)

Dr. Várad Ödön buzdító szavai után a nagygyűlés lelkes hangulatban oszlott szét.

HIREK.

Felelős szerkesztő: WASSERSTROM SANDOR.

"Népünk" cikkeinek utánnyomását csakis a forrás megjelölésével engedjük meg.

Naptár 5690.

Péntek: Adár 14 március 14.

Szombat: Adar 15, március 15.

Szombat bejövetele:

üzlet bezárás 6.05

gyertyagyújtás 6.10

Istentisztelet kezdete 6.15

Szombat kimenetele 7.20

Csütörtök Adar 13, március 13. אסתר תענית böjt

Péntek Adar 14, Szombat Adar 15. Purim ünnep.

Torjesszék és szerzettek előzetesét az erdélyi ortodox zsidóság egyetlen és legolcsóbb heti lapjának, a „Népünk“-nek! A „Népünk“-nek egyetlen zsidó asztalról sem szabad hiányoznia!

— Az Oradeai Siur és Jeszoda Thora egylet ünnepélye. Az Oradeai Siur és Jeszoda Thora egylet e hó 9-én vasárnap délután fényes külsőségek között ünnepelte Fisch Izrael egyleti tanárnak 25 éves működését. Az egylet helyiségei ez alkalommal zsúfolásig megteltek a jubiláns tanítványai és tisztelődével. Hivatalosan képviseltette magát a rabbimátus, az orth hitközség elnöksége, a Sasz Chevra, Marpe Lönefes egyletek stb. Dr. Brill Sándor ügyvéd az ünnepséget előkészítő bizottság elnökének bevezető szavai után, Fuchs Benjamin főrabbi emelkedett szólásra, aki magas röptű beszédében viszapillantást vetett a Siur és Jeszoda Thora egylet elmúlt 25 éves küzdelmeire és fejlődésére, amely Fisch Izrael tanár önzetlen, odaadó, lelkiismeretes, működésével van elválaszthatatlan összefüggésben. A főrabbi szavai után Mittelmann Jakob, az orth hitk. elnöke tartalmas szavakban a hitközség üdvözlését tolmácsolta a jubilánsnak. Majd Weinberger Jónás, a Siur és Jeszoda Thora elnöke mondott köszönetet Fisch Izraelnek felbecsülhetetlen, értékes működéséért. Pollák Mór rabbi, a volt tanítványok nevében frappáns beszédben a tanítványok háláját, határtalan ragaszkodását juttatta kifejezésre a szeretet mester iránt. Ullmann József egyleti gondnok, aki 25 évvel ezelőtt a jubiláns alkalmára, a régi vezetőség jókivánatait tolmácsolta. Keszenbaum Miksa, az ünnepélyt előkészítő bizottság legagilisabb tagja a legrégebb tanítványok nevében üdvözölte a jubiláns, míg végül Fisch Sándor, a jubiláns fia megkapó, a jelenlévőkre mély hatást gyakorló szavakkal fejtette ki azt a magasabb lelki kötelességtudást, amely édes atya működését jellemzi. Az üdvözlésekre Fisch Izrael könnyekig meghatva válaszolt. Megköszönte tanítványai és tisztelődinek a meleg ünneplést. Talmudi hasonlatokkal gazdag válaszában Isten áldását kérte tanítványaira, az egylet működésére. Az ünnepség a késő esti órákban emelkedett hangulatban ért véget.

— Elfogott gyilkos. Achmed Tapis, aki dr Mammant, a szaffedi Hadassza kórház orvosát lelőtte és elmenekült, Transjordániában elfogták és az akkói börtönbe szállították.

— Itéletek. Két arabot, akik a petach-tikvai arab rendőrt lelőtték, halálra ítélték. — A halálra ítélt zsidó Henkisz rendőr felebbezését a jövő héten tárgyalják. A „Davar“, című újság a palesztinai ügyészség eljárását kritizálta. mert arab gyilkosok ellen elejti a vádat, de örül annak, hogy ha bármilyen valószínűleg váddal illetett zsidót hoznak elébe, akkor a legcsekélyebb gyanu is elegendő ok a szigorú vádemelésre. Az újságot jelentékeny pénzbüntetésre ítélték.

Házasság. Hans Rózsika és Schiff Henrik a Poalé Mizráchi elnöke folyó hó 21-én, házasságot kötnek. Esküvőjük Nagyboconán (Bocicoul Mare). Minden külön értesítés helyett.

— Az oroszországi áldozatokért. Az elmúlt érev ras-chajdes — (csütörtök) alkalmából az összes jeruzsálemi templomokban imát mondtak és böjtöltek a hívők, a szovjetországi zsidó vallásüldözések miatt.

— Zsidó világböjt. — tiltakozásul az orosz vallásüldözések ellen. Varsó, március 10. Chofec Chaim, a híres chassid rabbi felhívással fordult a világ zsidóságához és böjtnapot proklamált az orosz vallásüldözések jeléül.

— Furcsa dilemma. Dés mellett egy faluban most bíróválasztásra készülnek. A parasztság zöme Grünfeld Mendel zsidó gazdálkodót jelölte ki a bírói tisztségre, Grünfeld azonban nem fogadta el a jelölést, ami nagy megdöbbenést váltott ki a többségi párt körében és a faluból való száműzettel fenyegették meg. Ezzel szemben az ellenzéki párt részéről is elhangzott a vérszes fenyegetés, hogy; ha a jelölést elfogadja, úgy életét teszi kockára. Szóval: most is úgy van, mint a hogy a német költő mondja: „akárhogy lesz, de a zsidót el kell égetni“.

— A budapesti Mizráchi női csoport megalakulása. Mint hivatalos helyről értesülünk megalakult a Mizráchi egyesület Mirjam női csoportja és az elnökséget Lindenbaum P. Lipótné volt szíves elvállalni. Reméljük, hogy az ő elnöksége alatt az egyesületek a kitűzött feladatnak a legjobban fognak megfelelni.

BÁRMILYEN

RÖNKÖT

BÉRVÁGÁSRA

olcsón elvállalunk

Oradea, Str 20 Aprille 37. volt Stera fűrésztelep.

TELEFON: 9-93

Edouard Rotschild Báro a becsületrend tisztje. A francia kormány Edouard de Rotschild bárót, a becsületrend tisztjévé nevezte ki. Rotschild a Banque de France igazgatósági tagja.

Oneg Sabat előadás. F. hó 15-én szombaton d. u. 4 órakor Dr. Mandel József előadást fog tartani saját helyiségünkben (Ullman palota)

A Poalé Mizráchi vezetősége.

— Az „Ivria“ héber kör szombat délután 5 órakor Berkes Dávidné előadást tart a WIZO palesztinai intézményről. Az előadásra vendégeket szívesen lát a vezetőség.

— A szatmári Colré Mizráchi Oneg Sabat előadását péntek este 9 órakor Dr. Klein Ernő érsekújvári főrabbi fogja tartani.

ÉRTESETÉS

Értesítem a n. ö. közönséget, hogy minden higiéniai felszereléssel ellátott

fodrász üzletemet

a Calea Victoria (Kolozsvári u.) 88 sz. alatt megnyitottam, hol a legpontosabb és legfigyelmesebb kiszolgálás mellett állok igen t. vendégeim rendelkezésére.

Tisztelettel
HIRIS J.

— A zsidó Poalé Cedek műsoros estélye. A zsidó Poalé Cedek e hó 15-én purimi műsoros estélyt rendez. A műkedvelők betanítását és rendezését, Róth Márton festőművész nagy szorgalommal végzi. Az előadás este fél 9 órakor kezdődik.

— A nagyváradi cionista ifjuság Purimestje. Élénken folynak a nagyváradi cionista ifjuság körében az előkészületi munkálatok — a Kereskedelmi Csarnok összes helyiségeiben — március 15-én megtartandó Jelmezes Purim estélyre. Változatos számok tarkítják a műsor folyását, melynek legkimagaslóbb pontjai lesznek: a jelmez verseny, próba házasság, palesztinai posta és különböző ötletszerűen beállított előadások. Az előjelekből ítélve, nagy érdeklődés mutatkozik a Purimi rendezvény iránt.

— Gutfried Izidor. Sulyos csapás érte Nagy-Várad zsidóságát. — Gutfried Izidor, a puritán jellem, az igazi jószág, a zsidó szeretet e páratlan megismerésítője itt hagyta a várad zsidóság mélyen gyászoló közösségét. — Pótolhatatlan veszteség érte Várad zsidóságát és azt a nagy reneszánsz mozgalmat, amelynek lelket és szellemet adott nagy zsidó szívvel. — Az erdélyi Mizráchizmus egyik oszlopartója dőlt ki és meg kell, hogy remegessen a gyászos hir minden zsidó szívet. E sulyos hirt lapunk lezárása után vettük és még foglalkozni fogunk e kiváló nagyság földi életével.

תנצבה

— Franciaországban szeretik a zsidó bevándorlót. Párizsból jelentik: a francia közéletre mi sem jellemzőbb, mint az a beszéd, amit Charles Lamper, a Chautemps rövidéletű kormányának hadügyi államtitkára tartott egy párisi zsidó klubban. Az államtitkár kijelentette ebben a beszédében, hogy a francia népnek a zsidó bevándorlásra szüksége van. Nagy érdeke a francia népnek, hogy a zsidó elem minél nagyobb számban jusson az országba. A zsidók, mint ipari munkások, kitűnően használhatók és mint kereskedők, korrektek, körültekintők és leleményesek. A tapasztalat eddig mindig igazolta, hogy azok a zsidók, akik Franciaországban letelepedtek, gyorsan hozzáigazodtak a francia viszonyokhoz, megszerették az országot és annak népével könnyen megbarátkoztak — Franciaország zsidói tisztos része a nagy francia családnak.

— Palesztina-vita az angol parlamentben. Londonból jelentik: Az angol alsóház a napokban tárgyalta a gyarmattügyi költségvetést. A vita során dr. Schiels gyarmattügyi államtitkár kijelentette, hogy a Palesztinába küldött vizsgálóbizottság felkeresett számos olyan helyet, ahol az augusztusi zavargások erősen tomboltak. Dr. Schiels kérte, hogy az alsóház utólagosan hagyja jóvá azt a 124 ezer fontos költségvetést, amit a kormány Palesztinára és Transjordaniára előirányzott. A palesztinai zavargásokkal kapcsolatosan a költségvetést a következő tételekkel haladtak túl: Az admirális 1000, a hadügyminisztérium 35 ezer, a légügyminisztérium 63 ezer font sterlinggel lépte túl a rendes költségvetés tételeit. Bury ezredes ezután élesen támadta Schiels államtitkárt és túlmagasnak tartja azt az összeget, mit a kormány kiutalt a palesztinai események kapcsán. Marcus (munkapárti) hevesen protestál Bury beszéde ellen. Az a pénz, amit most az alsóháztól kérnek, arra fog szolgálni, hogy végrehajtsák egy olyan politika, amelyre a kormány törvényesen kötelezte magát. 1928 augusztusában Palesztina zsidó lakóit a történelemben páratlan brutálitással támadták meg. Ez arra indít bennünket, hogy Palesztina zsidó lakóinak védelmére a legenergiusabb lépéseket tegyük meg és bizottságunk életüket és javukat a huligánok támadásával szemben. Palesztina zsidó lakossága ellen hallatlan bünt követtek el és mint zsidó, még egyszer tiltakozik az augusztusi események miatt, de egyben annak a reményének ad kifejezést, hogy a pénzüsség, amit az alsóház meg fog szavazni a kormánynak, arra fog szolgálni, hogy Palesztinában a kölcsönös bizalom ismét helyreálljon. Rotschild James szintén a költségvetési többlet utólagos jóváhagyását kérte és kifejtette, hogy a zavargások előidézése tekintetében sok bűn terheli Bury ezredes lelkiismeretét. Egész politikai karrierje csak arra szolgált, hogy támogassa Palesztina lakosságának nyugtalan, vérszomjas elemeit. Ő maga szította a nyugtalanság és elégtelenség szellemét, amely végül zavargásokban robbant ki. Ha akkor nagyobb számú rendőrség lett volna Palesztinában, a zavargások nem üthettek volna olyan irtózatoss mértéket. Amery államtitkár azután kifejtette, hogy az angol kormány nem tűrheti, hogy politikáját a csöcselék hatalma felborítsa, vagy, hogy egy országban, egy a nemzetközi mandátum jogai alapján élő nép egy másik népi által megtámadtassék. — Az alsóház ezután utólagosan megszavazta a palesztinai zavargásokból kifolyó költségvetési többletet.

— Holttenger koncesszió tulajdonosainak munkaprogramja. Novomeysky zsidó mérnök és Tulloch angol őrnagy, a Holttenger koncesszió tulajdonosai és a Holttenger ásványai csoport megbízottjai Palesztinába utaznak, hogy előkészítsék munkaprogramjukat. A kiaknázás munkálataihoz szükséges hatalmas gépek megérkeztek Palesztinába. Tulloch őrnagy Palesztinában fog letelepedni, Novomeysky mérnök ma már palesztinai állampolgár.

— Az angol „Bené Brit“ jubeliuma. A zsidó jótékonyaságot a szabadkőmivesi páholyok mintájára gyakorló „Bené Berit“ szervezetekről felvilágosítást nyújtanak a felszólalások, amelyek a szervezet husz éves angliai működése jubileumán február 23-án elhangzottak. A Londonban tartott jubeliumon legelőször az angol „Bené Brit“ egyik megalapítója dr. Gaster, a szefard hitközség agg „chacham“-ja magyarázta a szervezet lényegét. A Bené Brit ki akarja egészíteni a hitközségek működését, a hitközség kulturális centruma akar lenni. Főcélja: ott-hont szerezni a zsidó szellemnek, a zsidó idealizmusnak és a zsidó önértetnek. Az utána következő szónok dr. Epstein abból indult ki, hogy Angliában 100 év óta az asszimiláció processzusa állandó; a vegyes házasságok száma emelkedő tendenciát mutat, a gettó társadalmá, mely a zsidó vallásosságát természetes életmóddá tette, megszűnt, a zsidóság egyetemessége nem tűnteti fel az egészség megnyilvánulását s így attól kell félni, hogy elveszti a lelkét. Ha nem teszünk meg semmit, hogy a zsidó erőket konszolidáljuk, hogy a zsidó lelkeket visszahódítsuk, akkor a jövő teljesen reménytelen volna. Itt kapcsolódik bele a Bené Brit munkája. Megújodást akar létesíteni a zsidó népben. A szervezet a zsidó lelkiismeretet akarja felébreszteni. A szociális munka jó eszköz a vegyes házasság elleni küzdelemben. A további szónokok szavaiból ki- osendült a kívánság, hogy a szervezet tevékenyebb részeseledést nyilvánítsa a keleteurópai zsidóság gazdasági felszámolás munkájában. Az oroszországi vallásüldözések tekintetében is meg akar tenni a szervezet minden lehetőt.

RECORD

Cukorka és csokoládé

Gyári főlerakat
Str. Avram Iancu 17.

Hirdessen a „Népünk“-ben

Hogyan várják messiást? (Purimi mese)

Egy nagyon érdekes elbeszélés ez, melyet egy lakodalom alkalmából hallottam Schwartz József rabbitól.

Őseink és velük együtt Mózes ősapánk megjelentek az Ur előtt és keservesen sirtak. Miért sirtok, kérde az Ur? Hát ne sirjunk, amikor a zsidóság oly rég óta van a gálatban és minden oldalról üldözik, kinozzák és sajnos megvetik, hát meddig ereszted rá nagy haragodat? És igyszólt az Ur: Óh, hát nem szívesen megszabadítanám őket? Hiszen én átörzöm az ő golusz fájdalmaikat, csak térnének magukba. Hiszen nem is tudjátok mennyire romlott a mai világ, hiszen most minden ember csak a földi öröme után jár. Senki sem gondol az I-tenre. Akik valóban rámgondolnak, azok kis minoritást képeznek. Az emberiség nagyobbik fele a szórakozások helyeit keresik fel, a színházakba járnak és még Tisebeávkor sem gyászolnak.

Erre az I-teni szózatra így szóltak őseink: Urunk, Teremtőnk, hiszen oly sokan vannak, kik Cionra fájdalmas szeretettel gondolnak, kik a szentély romjai felett könnyeikkel áldoznak és forró vágygal gondolnak a nagy megváltásra. Óh irgalmazz éretűnk Urunk, Teremtőnk, miattuk könyörülj egész Izráel fölött, azokért, kik a Szellem megváltása fölött keseregnek.

Ami legyen — szólt az Ur — leküldöm Élijáhu profétát közéjük, hogy minderről személyesen győződjék meg. Ha csak néhány olyan igazat talál, kik keseregnek és vágnak Messiás eljövételén és erre önző érdek nélkül gondolnak, akkor ezek kedvéért megbocsájtok egész Izráelnek.

Boldogan hagyták ott őseink a Szent Trónust és Élijáhu proféta lejtött a földre körülnézni.

Előbb nagyon előkelően öltözött rabbinak adta ki magát. Előbb Aradra ment. Abban a reményben, hogy ebben a városban találkozni fog mégis valaki, aki örülni fog szívből jövetelének, legelőször elment a prédigerhez. Bemutatkozott. Én vagyok Élijáhu proféta. Örvendek, s minek köszönhetem ezt a kitüntető nagy szerencsét? mondá a rabbi. Hirt hozni jöttem, a jóhírt, hogy nemsokára eljön Messiás és visszaviszi Izráel népét ősei országába. A rabbi arca elkomorult e hirre és szólt: — Nem tudom mi célja is volna ennek? Hiszen nekünk itt nem hiányzik senki, mi jómóduak vagyunk, jogaink is vannak; jól is érezzük magunkat. Próbálkozzék talán az orosz zsidóknál, ott kezdjen propagandát ideájának. Egy szentföldi kirándulásra én is hajlandó volnék, de állandó tartózkodásra nem vagyok hajlandó odamenni. Szomoruan hagyta ott a rabbi házat Élijáhu és tovább folytatta útját.

Egy falusi korcsmárhoz került el, aki tekintettel jóllátottságára, igen szívélyesen fogadták. Amint meghallotta, hogy a jóhír eljött hozzá is, hogy a megváltás nincs messzi, öröme határtalan volt. Akkor úgy gondolta Élijáhu proféta; Hála az Égnek, hogy végre találtam valakit, aki úgy örvend a megváltásnak, aki abban oly boldogan reménykedik. Nos, mondd meg, jó korcsmáros, miért örvendez oly nagyon annak, hogy jön Messiás?

A korcsmáros imígyen válaszolt: Hát miért ne örvendenék, mikor itt lakok régóta faluban, megvan a jó egzisztenciám és akkor jön egy hitsorsos és szemben velem üzletet nyitott, ő is megkapta az italmérségi engedélyt és azóta üzletem nap-mint nap visszafejlődik. Most, hogy jön Messiás, ő eltávozik innen, mert hiszen vallásos és én megint versenytárs nélkül maradok.

Élijáhu proféta a válasz hallatára még szomorubb lett és már vissza akart végleg fordulni, mikor mégis elhatározta, hogy tovább folytatja útját. Egy földbirtokoshoz került, ki meglehetősen vallásos embernek volt elismerve. Bemutatkozott és jelezte neki, hogy jön nemsokára Messiás.

A földbirtokos örömmel hallgatta és rögtön legjobb boraival traktálta. Élijáhu proféta nagyon örvendett, hogy végre olyan emberhez került, ki önzetlenül örvend annak, hogy jön a Messiás. Mégis megkérdezte tőle bizonytalan és bizalmatlan hangon, hogy miért örvend?

Miért ne örvendenék rabbi, — mondja a földbirtokos, hiszen 2-3 éve mizerábilisan megy, folytonosan rossz termésünk van, ha azonban disznókat hizlalhatnék, minden másképpen volna. Azokon sokat lehet keresni, de a szent Tóra előírása szerint tilos annak élvezete. Én azonban látam egy szent könyvben, hogy Messiás jövele után, szabad lesz a disznóhús élvezete. Hát ne örvendjek ennek a kedvező változásnak?

Keserves csalódással szívében hagyta el Messiás a helyiséget és vissza akart térni égi rezidenciájába. De mégis meggondolta a dolgot és elhatározta, hogy megpróbálja még egy chasszidnál. Ezek mégis egészen más emberek. Talán lesz ezek között olyan ki érdek nélkül fog eljövételének örvendeni.

Olyan városba ment, hol chasszid Beth-hamidras volt, épen a sáchrizma után. A hivek nagyrésze eltávozott már, csak néhány balboszt talált, kik épen a tikun maradványainak elfogyasztásával voltak elfoglalva. Tisztelettel és áhitattal üdvözölték. Bemutatkozott és ismételte azt a hírt, amit a többi

helyen is előadott. Amint a chasszidok hallották a hírt, elkezdettek táncolni és határtalan nagy volt az öröm, Eljahunak középre kellett állani és táncoltak és énekeltek hálaadó dalokat és zsoltárokat. Amint a nagy lelkesedés kissé csillapodott, ittak, megint a hír öröme és lechájimot mondtak egymásnak. A Goél Cedek jöjjön el a mi időnkben — mondták. Erre kérde Élijáhu. Miért örvendtek drága gyermekeim az Ő eljövételének? — mondjátok.

Erre a legidősebb közülük így válaszolt. Rabbi, a golusz már elviselhetetlen. Régebben mindenki főzhetett maga pálinkát, ez volt az igazi ajlom háze, egy kis itókába benne volt a paradicsom minden bűbája. Olcsó is volt. De most tiltva van a főzés, amit kapni lehet, az élvezhetetlen (emellett mindig újból töltögettek és ittak) de a mi rabbink épen a tegnapi salessüdesznél említette: hogyha Messiás eljön, akkor lesz az igazi ajlom hatikkun... akkor lesznek valódi hamisítatlan italok...

Amint ezt Élijáhu proféta meghallotta, akkor végleg itthagya ezt a sáros földteket... B. Z.

כשר של פסח
husnemű és szalámi áruk kapható postán utánvétellel legolcsóbb árak mellett
ALIMENT SZALÁMIGYÁR
ORADEA, STR. AVRAM IANCU 14.

Ináncsi Tógazdaság
nagypiaci Halesarnokában
1 kgr. élő PONTY 75 Lei
bármely nagyságban

ÉRELMESZESÉDÉS. LÉGCŐHURUT ellen 6-8 héten át minden étkezés után megiszunk egy decilitert a magas jódtartalmu Cigelkal „LAJOS” vízből. GYOMORÉGÉS, SAVTULTANGÉS és GYOMORFEKÉLY ellen a jódos, sós hydrocarbonatos Cigelkal „ISTVÁN” vízből. (Már egy deciliter István-víz rögtön megszünteti a gyomorégést.) Váradon ugy a Cigelkal „LAJOS”, mint az „ISTVÁN” gyógyvizek Janky Antal Utóda és Ifj. Popper előkelelő cégénél kaphatók. Rendeléseket felvesz: Fischer Emil ügynökség, Telefon: 9-62. Főlerakat Cigelkal jódos gyógyforrások vezér képviselője.: Arineş, (Egerhát) Jud. Sălaj.

Bőröndkészítő üzemünket a Granária-telepre helyeztük.
Az üzemet a legmodernebb gépekkel, szereltük fel. Mődunkban áll a t. közönség legkényesebb igényeit kielégíteni. Készítünk mindenféle **bőröndöket** valódi Vulcan-Fiber és Hariplatte lemezből. Ugyszintén Iskolatáskákat nagyban és kicsinybeni eladásra.
Vállalunk minden e szakmába vágó munkát és javításokat a legutányosabb árban és legpontosabb kivitelben. Rendelések üzemünkben valamint Piafa Utódtól 7 alatt levő Kőközlőben eszközölhetők. A t. vevőközönség szíves pártfogását kérijük Tisztelettel:
„WOLF”
industria de cufer - bőröndipar
ORADEA, STR. N. FILIPESCU GRANARIA ANLAGE

VEGYILEG tisztít mos vasal férfi és női ruhákat Fehérnemű, gallérmosást is vállal
BORGOS Bazár épület Színház oldal.
vegyiltisztító

Az uri közönség figyelmébe!
HACKMAYER URI SZABÓ üzletét áthelyezte Bémer-tér 2 alá. Apolló mozgó mellett.

Mindennemű **BIZTOSÍTÁST** ugymint: Élet-, Tűz-, Betörés-, Baleset-, Üveg-Szállítmány- és Autó-biztosításokat kartellen kívül legkedvezőbb feltételekkel vállalja
WEISZ KÁLMÁN ANKER-MIZRACHI ERDÉLYRÉSZI VEZÉRKÉPVISELET
ORADEA, Piafa Mihai Viteazul 8. TELEFON: 986.
Minden általam kötött biztosítás után **palesztinai** Mizrachi vallásos intézményeink és munkásaink külön **kedvezményben** részesülnek.

STERN HENRIK KÖNYVKÖTÉSZETE
ÜZLETIKÖNYVEK füzet és notesz gyártása új ből megnyitott Nagypiac-tér 11 orth. huscsarnok mellett üzleti könyvek legolcsóbb bevásárlási helye.

Értesítés!
Értesítem a nagyérdemű hölgyközönséget, hogy a legújabb modelljeim megérkeztek. A legújabbban érkezett különleges **kosztüm** és **kabátjaim** a legkényesebb ízlést is kielégítik. Fason készített **legutányosabb** árak mellett vállalok.
DEUTSCH NÁNDOR
Oradea, Szilágyi Dezső-u. 1. (Orsolya Zárda.)

A legszebb **Zománcfényű** gallérokat tisztítja a
KLEIN Gőzmosóda
Szent János ucca. 4.

Acéllemez üzlet **REDŐNYÖKET**
Esslingeni ablak
a létező legjobb kivitelben és legolcsóbb árban készítünk és szállítunk!!
ÁRAJÁNLATTAL DIJTALANUL SZOLGÁLUNK.
Halász Testvérek Redőny és lakatosárnyagár
Oradea, Str. Cogălniceanu 16.
Telefon: 364.

Aki a paptamási
„**LITHYNIA**”
ásvány vizet issza Annak gyomor, vese, epe és hólyag **bántalmait** visszahozza
TELEFON: 176. Sohsém térnek
KAPHATÓ MINDERÜTT
Főlerakat: Str. N. Filipescu (Szarvas-sor) 23.

Olcsó tűzifa
I. száraz cserhasáb . L. 390 || I. száraz bükkhasáb . L. 370
I. száraz gyertyánhas. L. 380 || I. száraz dorongfa . L. 330
Ezen árak méterenkint a telepen értendők
Házhoz szállítás méterenkint 30 Lei
Vulcan-fatelep Ugyanitt cser, gyertyán és bükk fa felvágott állapotban is kapható
Nagypiac-tér Közraktár mögött. Telefon 632

BRAUN ARNOLD Központi fűtés, vízvezeték és bádogos mester
CALEA VICTORIA 20.
Telefon: 5-57.
Állandó raktár mindenféle felszerelésekből.

Akvizitőröket magas jutalékkal felvesz a „NÉPÜNK” kiadóhivatala.